

## De nordiske flåtestridskrefter

### Noen tall

Olav Maaland har i en artikkel i Stockholms-Tidningen behandlet det nordiske flåteproblem. Vi gjengir noen oppgaver som viser de tre lands styrke tilsjøs:

Den svenske flåte omfatter 150 fartøyer på ca 100 000 tonn hvortil under en krig kommer et stort antall hjelpekryssere og hjelpefartøyer.

Danmark har 2 fregatter på 1400 tonn, en korvet på 1000 tonn, 2 eskortejagere på 800 tonn samt 3—4 underbygging, 3 ubåter, ca 20 motortorpedobåter og et antall minesveipere og hjelpefartøyer.

Norge har 5 jagere i klassen 1700—1800 tonn, 10 eskortefartøyer (fregatter og korvetter) på 700—1000 tonn,

8—9 ubåter, ca 15 motortorpedobåter, 8—10 minesveipere og hjelpefartøyer.

Den svenske flåte har kort sagt en mange ganger større slagkraft enn den norske og danske tilsammen. Norge og Danmark er imidlertid med i en allianse basert på den realistiske oppfatning at en resolutt forsvarsinnsats kan sikre freden og — i verste fall — by effektiv motstand mot en angriper. Det er med sammenlikningen ovenfor for øye ikke vanskelig å forstå at det ikke bare i marinekretser er vanskelig å finne noen sammenheng mellom de to lands flåtepolitikk og den utenrikskurs som de har fulgt etter krigen, slutter korrespondenten.

## Spanske divisjoner til alpefronten

### Det er inngått en avtate mellom Vatikanet og Franco

De første 50 mill. dollar til anlegg av militære baser i Spania, er nå disponible, meldes fra Washington. Ialt vil de komme til å koste 150 mill. dollar. (Samtidig er det bevilget 33,6 mill. dollar til nye amerikanske baser i England.)

Det må være underlig for våre hjemlige utenrikspolitiske amatører å konstatere dette, for de har i sitt overmot kombinert med restene av kjærligheten til de røde, som holdt på å ødelegge Spania og legge Europa åpent for kommunismen, sørget for å komme på det sorte brett i denne sak. Hendigvis synes det som om Spania ikke har tatt seg altfor nær av slike nålestikk og at vi tross alle invektiver allikevel har en normal forbindelse med Spania — våre sosialisters røde klut, (hvis vi da ikke skal si blå klut, for det røde er de fra gammelt av så vant til).

Det var i 1945, det gale år, at de demokratiske seiers-

### Polske partisaner atter i aksjon

Malchin (FCI) — Partisanaktiviteten til polakkene har tydelig blusset opp igjen. For en tid siden meldte vesttyske kilder om angrep på sovjetrussiske permisjonstog, nå er det den østtyske godstrafikken som får unngjelde. For en uke siden ankom et godstog til Malchin i Mecklenburg sterkt skadet etter å ha vært beskyttet av polske partisaner. Toget ble angrepet da det trafikkerte strekningen Frankfurt/Oder—Brest Litovsk. To tog, med folk fra den kommunistiske arbeidsbrigaden, som gikk fra Frankfurt/Oder et par dager senere ble også heftig beskyttet av partisanene. Flere brigadefolk som ble hardt såret i trefningen ligger ennå på sykehus i Brest Litovsk.

Man er ennå ikke på det rene med hvilken polsk motstandsgruppe det er som er gått til aksjon.

makter satte igang sin blokkade av Spania for å gjennomtvinge et politisk skifte i mer eller mindre kommunistisk demokraregime. Verdensutviklingen har gått denne blokkade imot, og USA har resolutt tatt konsekvensen. Det er inngått avtale med Spania om baser og militær hjelp, og USA er klar over at det er bedre å føre våpen til Spanias soldater under effektiv ledelse og med god stridsmoral enn å øse ut det samme til Frankrikes millioner av kommunister.

Det er imidlertid en begivenhet som ikke har fått synnerlig publisitet i forbindelse med USA's militæravtale, som unektelig ble noe forhalet. Årsaken hertil viser seg nå å være, at Franco innen han skrev under hadde sluttet et konkordat med Vatikanet. Dette konkordat, som gir Spania en særskilt plass som den førende katolske stat, var et verdifullt kort i det spanske spill med amerikanerne, og disse forsto nok også å påskjønne det. Pavestolen har en uvurderlig innflytelse i mange deler av verden og konkordatet ga amerikanerne en betydelig garanti for stabiliteten av Francostyret.

Men det kan igså bety noe mer. Amerikanerne ønsket at de av dem utrustede spanske divisjoner skulle kunne brukes også utenfor Spania, mens Franco holdt fast på at Pyreneergrensen skulle være de spanske troppers grense. Da imidlertid amerikanerne tok opp spørsmålet om Spanias stilling for det tilfelle at Vatikanet kunne bli truet av russiske tropper, fikk saken et annet utseende. Dermed ble krigen en religionskrig, for kristendommen mot kommunismen. Og saken om de syv spanske divisjoners disponering utenfor Spania synes å utvikle seg, idet Franco har sendt en militærdelegasjon til Rom for å besøke den italienske generalstab.

Dette tyder på innledningen til overenskomster etter hvilke Francos divisjoner kan komme til å kjempe i Alpene sammen med italienske divisjoner under Pavestolens egide.

Slik kan det altå gå her i verden. Men, se det visste ikke tomatkrigerne på Oslo brygger da de ville knuse Franco og alt hans vesen. Det lot til at husmødrene hadde mer vett en politikerne.

### Øst-Tysklands tragedie:

## Sovjets brutale okkupasjon

Berlin (FCI) — Sovjetrussiske krigsdomstoler og østtyske folkedomstoler dømte, i 1953, i 73 store prosesser 261 tyske menn, kvinner og barn «for spionasje, sabotasje, agent- eller annen udemokratisk virksomhet». 6 av de dømte fikk dødsstraff, 22 livsvarig tukthus, mens 233 fikk straffer på tilsammen 1557 års tukthus. Disse tall er bygget på meldinger som kommunistene selv har offentliggjort fra tid til annen.

I tillegg kommer så de tallrike prosesser ved sovjetrussiske militærdomstoler, som alltid føres for lukkede dører. Grunnen er at de anklagete i disse tilfeller hevdes å være «medlemmer av terror-, spionasje- og sabotasjegrupper», d.v.s. frihetskjemper. På vesttysk hold mener man at de som er dømt ved militærdomstolene sikkert har fått over 1000 års tukthus tilsammen.

Takket være det utmerkete etterretningsarbeid som er utført av «De Frie Jurister» (i Vest-Berlin) samt Informationsbüro West har vi fått

detaljer om noen slike prosesser ført ved tyske domstoler, men med sovjetrussiske dommere.

Ved distriktsdomstolen i Erfurt ble, i tiden 26. februar til 4. mars ifjor, femten medlemmer av Sovjetunionens «Kristelige Demokratiske Union» (det samme parti som Dr. Adenauers i Bundesrepublikken) dømt til tukthusstraffer på tilsammen 110 år «for å ha opprettholdt illegale forbindelser med vesten». Ved distriktsdomstolen i Leipzig, 20—21 mai ifjor ble den 40-årige radioingeniør Kurt König dømt til døden, Charlotte Müller, 38 år, fikk 25 års tukthus, Marie Mozdanowski, 40 år, fikk livsvarig tukthus, mens de andre tiltalte fikk straffer på tilsammen 35 års tukthus. Østtyskerne var anklaget for «hets mot de demokratiske organisasjoner og Sovjet-Samveldet samt for å ha vært krigshissere». Den tiltalte fru Charlotte Müllers mann Herbert ble, i 1950, dømt til livsvarig tukthus «for spionasje» ved en russisk militærdomstol.

### FRANKRIKE —

## En indre krise i folkedypet

### Det åndelige Frankrike fallt som offer for krigen

Den permanente parlamentsriske krise i etterkrigs-Frankrike er i virkeligheten en gjenspeiling av en indre krise i folkedypet, sier det engelske tidsskrift Economist i en diagnose og skriver videre: «Høydepunktet av forbitrelse oppstår når franskmennene ser hvorledes parlamentarikerne vanskjønner en økonomisk utgangsstilling som i bunn og grunn er sterk. Det er ingen tvil om at det er po-

litiske og ikke økonomiske vanskeligheter som ligger bak nasjonens sviktende styrke og selvtilit. For det første er det åpenbart at den nye forfatning ikke er funksjonsduelig. Men det er også sant at okkupasjonen og motstandsbevegelsen har øket spliden i et allerede splittet samfund.»

Det var ikke det fysiske Frankrike, men det åndelige, som falt som offer for den

(Forts. s. 8).

# FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redakteur

Finn Brun Knudsen

Telefon 55 76 56. Postboks 1407.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5, Oslo — Tlf. 37 76 96

## Er det noe galt med presten og hans preken?

Det er ikke nok å si at det skyldes åndelig dovenskap, når folk flest er uten politisk interesse og synes at de har gjort sitt, når de har levert sin stemmeseddel på tilforordnet sted. Når kirken til sine tider er tom, er det ikke på forhånd gitt at det er evangeliets og befolkningens skyld. Det kan også være noe galt med presten og prestens preken.

Denne innvending må i rettferdighetens navn fremholdes, når den danske professor Hal Koch i Krogerups Højskoles årsskrift peker på at «vi er på vei til et mildt diktatur», idet vi overlater alt til politikerne og embetsmennene. Spørsmålet er, mener professoren, om vi ikke er i ferd med å vende tilbake til den mennesketype, som eksisterte på enevoldstiden før de store folkelige vekkelser. Den brede befolkning gidder simpelthen ikke å ville ha noe med tingene å gjøre. —

Dette er et spørsmål, som vi ikke uten videre kan gå forbi, og det har en dypere interesse ikke minst for oss, som i galskapens tid ble lagt på is og som dagens rettferdighetspolitikere med toppluen ned over ørene helst så fryse ihjel for å få «ro om rettsoppgjøret». Det lar seg vel ikke bestride, at de som både i ånd og gjerning har vist seg som politisk aktive og bevisste samfunnsmenn på både kort og lang sikt, er nettopp de, som ble ført inn i «rettsstatens kjøleskap», da den gamle verden sank i grus i 1945. Den som har evnen til politisk tenkning på bakgrunn av historisk viten, vil måtte erkjenne at den form for demokrati, som er blitt rådende i store deler av verden i løpet av de siste hundre år, også bærer kimen i seg til mere eller mindre tydelig uttalt diktatur — eller hva man nå vil kalle det. Hele verden tenderer utad venstre, revolusjoner foregår midt for nesen av oss uten at vi reagerer, og enten det skildtes med New Deal eller Fair Deal, så er det satt krefter i bevegelse, som bare en høyt utviklet elite i politisk tenkning kan ha muligheter for å lede inn i betryggende leie.

Det var engang noen, som trodde på venstre, men for å tale med LO's formann, Konrad Nordahl: «Venstre er en gammel jomfru som har tapt tiltrekningskraften». Og høyre, ja høyre er ikke lenger konservativt og har derfor mistet sitt salt. Det er derfor lite eller intet å stille opp mot marsjen utad venstre — ikke fordi ideene er borte og folkemassene ikke er å finne, men fordi det må være noe i veien med «prestens og hans preken». Vi er allerede under den milde diktatur, som det tales om, på grunn av partienes derkueelse av selvstendige meninger, og fåmannsveldet er under rask utvikling på tross av lovenes sperrerregler. Folk flest har ingen midler til å verge seg, de blir motløse under det avtagende utbytte. Det er bare å leve for dagen og overlate resten til velferdsstaten, når kveldsmørket kommer.

Det er under slike forhold vi går og venter på presten og hans nye preken. Kommer han ikke, så blir århundredets avgjørende politiske kamp ikke mellom kommunismen og det syknende demokrati, men mellom kommunismen og en ny form for nasjonalsosialisme. Den som ikke har ører å høre med og øyne å se med, vil forsvinne i det overmektige dragsuget. Men det skal man være oppmerksom på når omveltningen kommer, — det er ikke skjedd uten at det er varslet på forhånd.

## Mjau-Mjau i NRK

Under H 7 hadde alle katter i Norge det godt, skrev en skoleelev i okkupasjonstiden. Ordene er som kjent seinere blitt parole, på en faneinnskrift for alle gode norske katter. Exilet unntatt, for det var jo bare få katter som kom seg over til London for sammen med gode allierte katter å kunne sole seg i kongelig nåde. De fleste katter måtte holde seg heime, hvor de ble trakkert med jernskodde he-

ler og utholdt alle navnløse lidelser mens de passe sine hamsterlagere «under disken» og svartebørsen, når de ikke smøg seg kjælemt om beina på herrefolket. — Etter okkupasjonstidens katzenjammer kom det lykelige tider for mjau-mjau-bevegelsen. Mengden av tapre katter steg så hurtig at mest hele «folket» malte av tilfredshet og selvbeundring.

Et fyrverkeri av stjerner og or-

dener rant over katterverdenens lykkeshimmel, sersjanter ble generaler, landkrabber kapteinløytnanter, trofaste «Mot Dag» studieringdeltagere ble kultur, presse, sosialattachéer, endog ambassadører. Mot Dagistkatter som ved siden av studieringen hadde greid å ta juridikum hoppet med kjempesprang fra landssvikdommerkrakken til høyeste embeter. At katterevoltens politiske utrenskningskommisærer ble jernbane- og lignende generalfestdirektører var bare lønn for strevet. Likeså at den ærerike mjau-mjau bevegelsen har fått bruke alle til rådighet stående propagandamidler for å kaste glans over sin egen eksistens og mangelen på sådan.

En slik uforglemmelig kattelykke må jo holdes vedlike i det leng-

### PER PEPP

## Tåketeppeet tynnes

Det tyske tidsskrift «Nation Europa» meddeler at lord Hankey, forfatteren av boken «Politics, Trials and Errors» (oversatt til norsk under titelen «Handlet vi rett?») skal ha skrevet følgende i et amerikansk blad:

«Jeg betrakter Nürnberg-prosessene som en bestrebelse for etterpå å rettferdiggjøre den nøytrale Roosevelt-Truman-regjeringens folkerettsstridige fredsbrudd overfor Tyskland. Etter bestemmelsene i den den gang gjeldende folkerett gjorde Roosevelt og konsorter seg skyldig i brudd på freden, — ja, hva mere er, det skjedde ved brudd på amerikanske lover og forfatningsbestemmelser. Den egentlige bakgrunn for det som skjedde i Nürnberg var ikke annet enn bestrebelsen for baketter å gi disse handlinger et skjær av lovligheit. Man ga folkeretten på båten og erklærte de tyske politikere for «krigsforbrytere.»

Etter alt det som etter hvert har sivet ut om Roosevelts og hans omgivelers «fredsbestrebelse» er det ikke å undres over at amerikanske turister til vårt land gir uttrykk for sin store forbløffelse over å se en statue av «fredsfyrsten» anbragt på et så prominent sted i Oslo. Men «demokratiet» krever antagelig sine offer, — vi måtte vel pent sluke «kamelen»...

ste, for hvorledes skulle det gå med mjau-mjau og de grommeste kattene om de blir glemt. — Husk lykken varer ikke evindeligg. — Derfor uvanlig aktivitet i NRK i det siste.

En lørdag og en søndag før jul holdt program- og hallokattene stort show i NRK. Første dagen schlagerrevy og annen jammerrevy fra okkupasjonstia.

Andre dagen opptrådte endog selve stor mjau-mjaukatta med

tilhengere. Justitiarius i et semi-juridisk miljø typisk for mjau-mjau — med gjettekonkurranser og liknende katteløyer.

Bispekatta var ikke med på løyene. Den må jo i all sin kristelighet holde mere på verdigheten og den greier nok å stikke seg fram på annen måte.

Men, moro er det lell, med mjau-mjau-showene i kringkastingen.

VOV-VOV.

## Kommunistenes hovedorgan fikk 260 000 kroner i subsidier i fjor

Norges Kommunistiske partis sekretariat har motatt årsrapport for 1953 fra «Friheten» om den faste stønadskampanjen til partiets sentralorgan.

Arsoversikten viser følgende resultat, sammenlignet med de tidligere år:

Samlet sum 1951 kr. 219 760, 1952 kr. 228 124.07, 1953 kr. 242 000.48.

Til disse beløp kommer så inntekten fra Julemessa i

Oslo og en del faste bevilgninger fra fagforeninger. Disse beløp utgjorde:

1952 kr. 19 249.19, 1953 kr. 19 535.20.

For å kunne eksistere som dagsavis må «Friheten» ha minst kr. 20 000 pr. måned i tilskudd til driften. I inneværende år blir kravet ennå større, fordi avisen skal flytte inn i nye lokaler og der ta i bruk egen rotasjonspresse.

## - Villfuglen -

Av Peder Gerh. Berge

Ofte er det ikkje at eg bed om rom for noko i vårt vyrdeblad Folk og Land, men no gjer eg det.

I nummer 2 er det ein mann som heiter Ola O. Furusest, som ristar skinnfelden sin — og so meiningane sine — som tykkjest vera meg på ein uhøveleg måte.

Straks vil eg mæla mot han. Som vestlending har ikkje eg æra av å kjenna herr Furusest, — men no har eg frett at han er frå Østerdalen — og denne vitringa stökk meg mykje. Kann Ola O. Furusest verkeleg vera østerdøl? — Eg har vener der, gamle vener. Det går susing gjennom skogar no som i unge år. Trugne vener — og me slit kvar med sitt. Og stødt har eg trudd — og vil tru — at østerdølen var sjølv inkarnasjonen — og viljen heilhuga, at «stor arv det er for mannen av godtfolk vera fødd».

Kann det vera østerdølerne som talar gjennom Ola O. Furusest?

Dei er ikkje med Dykk no østerdølerne. Høyrer De det De Ola O. Furusest?

De må då vel vera ein villfugl. —

Det heile må då vel vera kome i vase for Dykk herr Furusest?

Openberra skynar han visst lite av det han sjølv skriv. Stakkar.

Skynar ikkje at det arbeid som vart teke upp i 1949 einast har teke — og tar — sikte på å avsnøya den rettskandale som heiter etterkrigsoppgjerdet i Norge, og at det i det heile ikkje er meining i samhøve å reisa noko politisk fane.

Den primære paragrafen i Forbundet sine vedtekter segjer då og klårt og konsist at samskipnaden er heilt upolitisk — og at oppgåvorne går ut på å gjennomlysa rettsoppgjerdet.

Under desse omsyn vilde dei som leier Forbundet vårt i dag — so langt eg skynar — gjera seg skuldig i eit lite skynsamt næme om dei fauk upp og heiste ei politisk fane, — et sett i medhald av at ikkje mindre enn fire landsleidar-møte grunnfast har sloge fast linorne våre.

Eg har aldri høyrte — på desse møtene — ei røyst som heite: Ola O. Furuseth.

Bladet vårt, Folk og Land, representerar den same retning, og sjølv sagt talar alt for at det interessentskap som eig bladet — det er vel ikkje so lett, tenkjer eg — at dei ikkje har tanke på å leggja kursen om i politisk retning.

Skal det lagast politikk i svinta, so får nok dei som kjenner kallet til det ta opp dette arbeidet som eit sjølvstendig tiltak — og ikkje freista på å bryta seg inn i dei organar som berre har sin rett når det gjeld rettsoppgjerdet og det som står i samband med det.

Lite vil eg gjera meg til psykolog, men tru om herr Ola O. Furuseth er ein noko ung mann slik han tamast, verdset og rolsar på i sitt målbruk?

Når han rolsar om «survet om oppreisning», «om dødens avantgarde», og om «gamle hjemmets gnål», so trur eg ikkje nokon av deim som har gått inn for å vaska oss rein for landssvikstemplet, treng å ta slike nidord til seg. Dei når høgre enn so. Det tykkjest meg at Ola O. Furuseth liknar i dette høve ei mareskratte — og har nådd ein døkk illustrasjon av seg sjølv. Han må vera so hugteken han berre vil med å gå rundt som ein stempla og straffa landsforreder. Med andre er det ikkje,

og me vil nøyta oss lenge fyrr me let politiske taskenspelarar føra oss som motstandslause krøter til soga sin slaktebank.

Men æra være den som med små medlar og personleg sjølvviting har teke kampen opp i vårt medhald.

Når so herr Furuseth pratlar om «juridisk flisespikkeri» som krev «kostbar pengestøtte», må ein då gå ut frå at det er opptaket å få oppgjerdet si faktiske og rettslege side verdsett av svenske juristar som han har havt i emning. Ja, tenk at det er nokon som har vore so framfusne at dei har freista på å få ei vurdering på objektivt grunnlag av nøytrale rettseksperter — som på fyrehand ikkje er to-

ga fast til noko spesifikt partisynt.

Det «flisespikkeri» som det her vert tale om, er etter mitt ringe skyn det beste som er gjort til denne tid.

Kvar einaste nordmann som kjenner seg usæl og mødd av rettsutviklinga i «dagens Norge», må sjå det som si soleklare plikt å gjeva det han har råd til. Då vert dette arbeidet realisert.

Det er ikkje med tanke på nokon slags politikk at me på vår sida har reagert mot at samtid og ettertid skal taka oss som nasjonale syndebukkar.

Dette har me gjort i reint menneskjeleg sjølvforsvar, og fordi me ikkje på vilkår god-

tek urett og sogeforfalsking. Det er so visst ikkje avdi me ynskjer ei oppreisning som skal gjera oss «like gode som tyskerarbeidere og engelsksyke rømlinger».

Herr Ola O. Furuseth segjer at han er «i dilemma». Det var og Munken Vendt.

Det vilde vera bra um så var, og um han kunne bruka ikkje berre «teft» — men og nøktern fornuft — meire vit.

Men han gjev ikkje grunn til sers optimisme i so måte, Ola O. Furuseth!

Med sin artikkel har han kjørt seg so langt ut — og utanum våre rekker — at det er vel tvillaust om han har evner nok å finna vegen attende.

## UKENS KRONIKK

Utenriksdepartementet har gitt ut en samling «Overenskomster med fremmede stater, inngått i årene 1940—1945». (Grøndahl & Søn, Oslo, uten trykkeår).

Det har etter befrielsen vært et ofte fremsatt krav, at vi skulle få se alle overenskomster, som emigrantregjeringen i London inngikk med fremmede stater under okkupasjonen. Denne samling som nettopp er blitt tilgjengelig for almenheten, tilfredsstiller ikke dette krav. I forordet, daterert januar 1950, sier Utenriksdepartementet: «Etter samtykke av de interesserte regjeringer er det også tatt med flere (uthevet her) av de hittil utrykte overenskomster fra krigens år, hvis ordlyd dengang måtte hemmeligholdes av politiske eller militære grunner.» Man kan gjøre seg mange tanker om grunnen til at ikke alle disse overenskomster nu kan publiseres. Hva er det som må skjules fremdeles?

Videre sier forordet, at utgaven inneholder «de fleste» overenskomster som ble inngått i tidsrummet fra frigjøringen av landet til 31. des. 45.

Det kan ikke være at de utelatte overenskomster er for ubetydelige eller mangler aktualitet, som gjør at de ikke er kommet med, for den foreliggende utgave på ikke mindre enn 606 sider vrimler av denslags uinteressant stoff. Det kan være bra nok at Marokko har tiltrådt overenskomsten om utuktige publikasjoner, og at Tyrkia er enig i at handelen med myndige kvinner må undertrykkes, men det er ikke slikt stoff vi søker.

Hvordan er det derimot med utdannelsen av tropper («politistyrker») i Sverige under okkupasjonen? Der må uten noensomhelst tvil foreligge avtale om dette mellom Sverige og emigrantregjeringen. Og denne avtale må ha gitt uttrykk for at krigen var endt i Norge, — altså at Norge var nøytralt. Ellers hadde ikke Sverige tillatt dannelsen av et slikt korps, som var

væpnet og beregnet på kamp ved frigjøringen. Den 5te Haagkonvensjons art. 4 sier nemlig: «På nøytral makts landområde må ikke dannes kurser av stridende eller åpnes innrulleringskontorer til fordel for de krigførende.» Ingen vil vel tro at den svenske regjering etter 10. juni 40 sendte de norske internerte tropper hjem uten i forståelse med regjeringen i London. Og også denne avtale må ha gitt uttrykk for at Londonregjeringen anså krigen som endt.

Overfor legenden om de krigerske hensikter ved avreisen til England 7.

E. B.:

## Vi vil gjerne vite mer!

juni er det av interesse å fastslå, at samlingen først et år etter viser en avtale med Storbritannia om nt norske væpnede styrker kunne få oppholde seg der. Det er avtale av 28. mai 1941 vedrørende de norske væpnede styrker i det Forente Kongerike. Det bestemmes, at «de skal organiseres og brukes under britisk kommando, i dens egen egenskap av alliert overkommando, som stridskrefter tilhørende kongeriket Norge i allianse med det Forente Kongerike.» Der kan ikke sees å være avsluttet noen formell allianseavtale. Påfallende er det, at dette overhodet er den første avtale med England siden kapitulasjonen et år tidligere.

Med datum 30. mars 1942 foreligger der i samlingen en «Skr. om at Norge som værende i krig med Tyskland har suspendert anvendelsen av overenskomsten av 10. april 1926 med tilleggsprotokoll av 24. mai 1934 om immunitet for statskip». En ny bekreftelse på det faktum at det varte en god stund før emigrantregjeringen fant ut at den tross kapitulasjonen «var i krig med Tyskland».

Et annet lignende uttrykk for etter-

påkløskap frembyr en i samlingen inntatt «erklæring om krigstilstand mellom Norge og Japan offentliggjort 6. juli 1945 i henhold til kgl. resolusjon av s. d. «Dette kuriøse men megetsigende dokument forteller at «Helt siden 7. desember 1941 har det foregått krigshandlinger mellom Norge og Japan», men «Hittil har hverken den norske eller den japanske regjering gitt formelt uttrykk for at det består krigstilstand mellom Norge og Japan. Den norske regjering fant det for sitt vedkommende riktig å vente med å avgi en formell erklæring inntil

den igjen var på norsk jord.» Etter den tredje Haagkonvensjon skal imidlertid fiendtligheter ikke begynne uten et forutgående utvetydelig varsel, som skal ha form enten av en krigserklæring, ledsaget av grunner, eller av et ultimatum med betinget krigserklæring. Såvel Norge som Japan har tiltrådt disse bestemmelser uten forbehold.

Men krigstilstanden med Japan har nok ikke vært så utvilsom som ovennevnte resolusjons innledning vil gi uttrykk for. Den forutsetter derfor: «Etter at Norge er blitt befridd og de norske konsitusjonelle myndigheter atter fritt utøver sine forfatningsmessige funksjoner i landet, vil den norske regjering, for å bortta enhver tvil med hensyn til det forhold som faktisk hersker mellom Norge og Japan, formelt fastslå at det består krigstilstand mellom disse land, og at slik krigstilstand har bestått siden 7. des. 1941.»

Denne post festum krigserklæring må vel sees i lys av ønsket om del i byttet. Kfr. utenriksminister Langes svar på fredskonferansen i Paris i 1946, da Molotov sa at Norge ikke

hadde krav på krigsskadeserstatning av Japan, da Norge ikke hadde deltatt i krigen. (Dagbl. 20. mai 46). Dette besvarte Lange 10. sept. s. å. (Verdens Gang 11. sept.) slik: «Norge hadde ikke erklært Italia krig av den grunn at landet allerede var okkupert av tyskerne og det norske Storting ikke var i funksjon. Stortinget er det eneste organ som kan erklære krig. Men den norske regjering regnet seg i krig med Italia helt fra 10. juni 1940.»

«Si non e vero, e ben trovato», sier Italienerne. Denne gang har de sikkert funnet, at det hverken er sant eller godt oppfunnet.

Men ved sin tale i Paris er Lange kommet i skade for å maskere den sannhet, at Norge ikke hadde noe organ, som etter kapitulasjonen kunne binde landet internasjonalt, f. eks. ved å begynne krig. Etter Morgenstiernes statsforfatningsrett bind I, s. 62 (utgave 1926) er Norge å forstå som territoriet og folket. Storting og regjering var suspendert. «Den lovlige makts autoritet er faktisk gått over på okkupantens hender.» (Fjerde Haagkonvensjon, bilaget art. 43.)

I mai 44 kom norske patrioter i voldsom affekt etter at en nyhet sendt ut av kringkasteren i Schenectad (U.S.A.) ble kjent. Det var Terje Wold, som var ute og røktet sitt kall — han hadde som justisminister i London uttalt at «Russland, etter anmodning av den norske regjering i London vil delta i gjenoppbyggelsen av siviladministrasjonen og de rettslige forhold under frigjøringen av Norge.» I en kommentar til den avtale Norge hadde undertegnet uttalte Wold: «Vi ønsker dette samarbeid med USSR fordi det har ansvaret og makten og fører an i krigen mot den felles fiende.»

Kritikk av den livsfarlige avtale som nu pryder Utenriksdepartementets samling, ble etter befrielsen straffet som landssvik.

Eg har aldri høyrte — på desse møtene — ei røyst som heite: Ola O. Furuseth.

Bladet vårt, Folk og Land, representerar den same retning, og sjølv sagt talar alt for at det interessentskap som eig bladet — det er vel ikkje so lett, tenkjer eg — at dei ikkje har tanke på å leggja kursen om i politisk retning.

Skal det lagast politikk i svinta, so får nok dei som kjenner kallet til det ta opp dette arbeidet som eit sjølvstendig tiltak — og ikkje freista på å bryta seg inn i dei organar som berre har sin rett når det gjeld rettsoppgjerdet og det som står i samband med det.

Lite vil eg gjera meg til psykolog, men tru om herr Ola O. Furuseth er ein noko ung mann slik han tamast, verdset og rolsar på i sitt målbruk?

Når han rolsar om «survet om oppreisning», «om dødens avantgarde», og om «gamle hjemmets gnål», so trur eg ikkje nokon av deim som har gått inn for å vaska oss rein for landssvikstemplet, treng å ta slike nidord til seg. Dei når høgre enn so. Det tykkjest meg at Ola O. Furuseth liknar i dette høve ei mareskratte — og har nådd ein døkk illustrasjon av seg sjølv. Han må vera so hugteken han berre vil med å gå rundt som ein stempla og straffa landsforreder. Med andre er det ikkje,

og me vil nøyta oss lenge fyrr me let politiske taskenspelarar føra oss som motstandslause krøter til soga sin slaktebank.

Men æra være den som med små medlar og personleg sjølvviting har teke kampen opp i vårt medhald.

Når so herr Furuseth pratlar om «juridisk flisespikkeri» som krev «kostbar pengestøtte», må ein då gå ut frå at det er opptaket å få oppgjerdet si faktiske og rettslege side verdsett av svenske juristar som han har havt i emning. Ja, tenk at det er nokon som har vore so framfusne at dei har freista på å få ei vurdering på objektivt grunnlag av nøytrale rettseksperter — som på fyrehand ikkje er to-

ga fast til noko spesifikt partisynt.

Det «flisespikkeri» som det her vert tale om, er etter mitt ringe skyn det beste som er gjort til denne tid.

Kvar einaste nordmann som kjenner seg usæl og mødd av rettsutviklinga i «dagens Norge», må sjå det som si soleklare plikt å gjeva det han har råd til. Då vert dette arbeidet realisert.

Det er ikkje med tanke på nokon slags politikk at me på vår sida har reagert mot at samtid og ettertid skal taka oss som nasjonale syndebukkar.

Dette har me gjort i reint menneskjeleg sjølvforsvar, og fordi me ikkje på vilkår god-

tek urett og sogeforfalsking. Det er so visst ikkje avdi me ynskjer ei oppreisning som skal gjera oss «like gode som tyskerarbeidere og engelsksyke rømlinger».

Herr Ola O. Furuseth segjer at han er «i dilemma». Det var og Munken Vendt.

Det vilde vera bra um så var, og um han kunne bruka ikkje berre «teft» — men og nøktern fornuft — meire vit.

Men han gjev ikkje grunn til sers optimisme i so måte, Ola O. Furuseth!

Med sin artikkel har han kjørt seg so langt ut — og utanum våre rekker — at det er vel tvillaust om han har evner nok å finna vegen attende.

## UKENS KRONIKK

Utenriksdepartementet har gitt ut en samling «Overenskomster med fremmede stater, inngått i årene 1940—1945». (Grøndahl & Søn, Oslo, uten trykkeår).

Det har etter befrielsen vært et ofte fremsatt krav, at vi skulle få se alle overenskomster, som emigrantregjeringen i London inngikk med fremmede stater under okkupasjonen. Denne samling som nettopp er blitt tilgjengelig for almenheten, tilfredsstiller ikke dette krav. I forordet, daterert januar 1950, sier Utenriksdepartementet: «Etter samtykke av de interesserte regjeringer er det også tatt med flere (uthevet her) av de hittil utrykte overenskomster fra krigens år, hvis ordlyd dengang måtte hemmeligholdes av politiske eller militære grunner.» Man kan gjøre seg mange tanker om grunnen til at ikke alle disse overenskomster nu kan publiseres. Hva er det som må skjules fremdeles?

Videre sier forordet, at utgaven inneholder «de fleste» overenskomster som ble inngått i tidsrummet fra frigjøringen av landet til 31. des. 45.

Det kan ikke være at de utelatte overenskomster er for ubetydelige eller mangler aktualitet, som gjør at de ikke er kommet med, for den foreliggende utgave på ikke mindre enn 606 sider vrimler av denslags uinteressant stoff. Det kan være bra nok at Marokko har tiltrådt overenskomsten om utuktige publikasjoner, og at Tyrkia er enig i at handelen med myndige kvinner må undertrykkes, men det er ikke slikt stoff vi søker.

Hvordan er det derimot med utdannelsen av tropper («politistyrker») i Sverige under okkupasjonen? Der må uten noensomhelst tvil foreligge avtale om dette mellom Sverige og emigrantregjeringen. Og denne avtale må ha gitt uttrykk for at krigen var endt i Norge, — altså at Norge var nøytralt. Ellers hadde ikke Sverige tillatt dannelsen av et slikt korps, som var

væpnet og beregnet på kamp ved frigjøringen. Den 5te Haagkonvensjons art. 4 sier nemlig: «På nøytral makts landområde må ikke dannes kurser av stridende eller åpnes innrulleringskontorer til fordel for de krigførende.» Ingen vil vel tro at den svenske regjering etter 10. juni 40 sendte de norske internerte tropper hjem uten i forståelse med regjeringen i London. Og også denne avtale må ha gitt uttrykk for at Londonregjeringen anså krigen som endt.

Overfor legenden om de krigerske hensikter ved avreisen til England 7.

E. B.:

## Vi vil gjerne vite mer!

juni er det av interesse å fastslå, at samlingen først et år etter viser en avtale med Storbritannia om nt norske væpnede styrker kunne få oppholde seg der. Det er avtale av 28. mai 1941 vedrørende de norske væpnede styrker i det Forente Kongerike. Det bestemmes, at «de skal organiseres og brukes under britisk kommando, i dens egen egenskap av alliert overkommando, som stridskrefter tilhørende kongeriket Norge i allianse med det Forente Kongerike.» Der kan ikke sees å være avsluttet noen formell allianseavtale. Påfallende er det, at dette overhodet er den første avtale med England siden kapitulasjonen et år tidligere.

Med datum 30. mars 1942 foreligger der i samlingen en «Skr. om at Norge som værende i krig med Tyskland har suspendert anvendelsen av overenskomsten av 10. april 1926 med tilleggsprotokoll av 24. mai 1934 om immunitet for statskip». En ny bekreftelse på det faktum at det varte en god stund før emigrantregjeringen fant ut at den tross kapitulasjonen «var i krig med Tyskland».

Et annet lignende uttrykk for etter-

påkløskap frembyr en i samlingen inntatt «erklæring om krigstilstand mellom Norge og Japan offentliggjort 6. juli 1945 i henhold til kgl. resolusjon av s. d. «Dette kuriøse men megetsigende dokument forteller at «Helt siden 7. desember 1941 har det foregått krigshandlinger mellom Norge og Japan», men «Hittil har hverken den norske eller den japanske regjering gitt formelt uttrykk for at det består krigstilstand mellom Norge og Japan. Den norske regjering fant det for sitt vedkommende riktig å vente med å avgi en formell erklæring inntil

den igjen var på norsk jord.» Etter den tredje Haagkonvensjon skal imidlertid fiendtligheter ikke begynne uten et forutgående utvetydelig varsel, som skal ha form enten av en krigserklæring, ledsaget av grunner, eller av et ultimatum med betinget krigserklæring. Såvel Norge som Japan har tiltrådt disse bestemmelser uten forbehold.

Men krigstilstanden med Japan har nok ikke vært så utvilsom som ovennevnte resolusjons innledning vil gi uttrykk for. Den forutsetter derfor: «Etter at Norge er blitt befridd og de norske konsitusjonelle myndigheter atter fritt utøver sine forfatningsmessige funksjoner i landet, vil den norske regjering, for å bortta enhver tvil med hensyn til det forhold som faktisk hersker mellom Norge og Japan, formelt fastslå at det består krigstilstand mellom disse land, og at slik krigstilstand har bestått siden 7. des. 1941.»

Denne post festum krigserklæring må vel sees i lys av ønsket om del i byttet. Kfr. utenriksminister Langes svar på fredskonferansen i Paris i 1946, da Molotov sa at Norge ikke

hadde krav på krigsskadeserstatning av Japan, da Norge ikke hadde deltatt i krigen. (Dagbl. 20. mai 46). Dette besvarte Lange 10. sept. s. å. (Verdens Gang 11. sept.) slik: «Norge hadde ikke erklært Italia krig av den grunn at landet allerede var okkupert av tyskerne og det norske Storting ikke var i funksjon. Stortinget er det eneste organ som kan erklære krig. Men den norske regjering regnet seg i krig med Italia helt fra 10. juni 1940.»

«Si non e vero, e ben trovato», sier Italienerne. Denne gang har de sikkert funnet, at det hverken er sant eller godt oppfunnet.

Men ved sin tale i Paris er Lange kommet i skade for å maskere den sannhet, at Norge ikke hadde noe organ, som etter kapitulasjonen kunne binde landet internasjonalt, f. eks. ved å begynne krig. Etter Morgenstjernes statsforfatningsrett bind I, s. 62 (utgave 1926) er Norge å forstå som territoriet og folket. Storting og regjering var suspendert. «Den lovlige makts autoritet er faktisk gått over på okkupantens hender.» (Fjerde Haagkonvensjon, bilaget art. 43.)

I mai 44 kom norske patrioter i voldsom affekt etter at en nyhet sendt ut av kringkasteren i Schenectad (U.S.A.) ble kjent. Det var Terje Wold, som var ute og røktet sitt kall — han hadde som justisminister i London uttalt at «Russland, etter anmodning av den norske regjering i London vil delta i gjenoppbyggelsen av siviladministrasjonen og de rettslige forhold under frigjøringen av Norge.» I en kommentar til den avtale Norge hadde undertegnet uttalte Wold: «Vi ønsker dette samarbeid med USSR fordi det har ansvaret og makten og fører an i krigen mot den felles fiende.»

Kritikk av den livsfarlige avtale som nu pryder Utenriksdepartementets samling, ble etter befrielsen straffet som landssvik.

## Hiroshima-ofrene krever erstatning

Truman holdes ansvarlig

Tokio: En gruppe japanske jurister vil anlegge en erstatningssak på vegne av ofrene for atombombingen av Hiroshima og Nagasaki og kommer til å sette fram krav om samlet erstatning på flere milliarder dollar.

Saken vil bli ført i USA og de japanske juristene vil holde president Truman, den amerikanske regjeringen, generalstaben og mannskapene på bombeflyene som kastet A-bomben over de to japanske byene ansvarlige for dødsopfrene og de materielle skadene i Hiroshima og Nagasaki. Rettssaken må begynne innen 28. april som er 2-års dagen for undertegningen av San Francisco-avtalen og siste frist for innlevering av krav om erstatning for krigsskader.

## Vi fikk dobbelt opp i boet etter Hitler

Under ovenstående tittel skriver «Varden» 12. februar 1953:

Av stortingsmeldinga om fiendtlig eiendom går det fram at Norge har fått i alt 208 pst. av den kvoten vi var tildelt i forhold til de skader tyskerne påførte landet. Vi har med andre ord fått mer enn dobbelt så mye som vi skulle ha, og det eksisterer ingen avtaler som forplikter oss til å betale noe av det tilbake.

Hydrooppgjøret er ennå ikke helt ferdig, det gjenstår noen oppgjør med franske aksjonærer. Det er også en tvist med Sveits som påstår at sveitserne eide 30 pst. av Persilfabrikken, og med det sveitsiske dekkelskapet som eide denne fabrikken. Ellers er framleis Deutsche Zeitung in Norwegen usolgt.

Det kan etter det foranstående kanskje være forståelig at Direktoratet for Fiendtlig Eiendom selger til Statens Kunstindustrimuseum en me-

# Benådninger i andre land

Hvilken benådningspraksis anvendes i tidligere tysk-okkuperte land? Dansk «Politiken» har rettet spørsmålet til justisministrene i Norge, Belgia og Holland og vi gjengir svarene

Om forholdene i Norge sier justitsminister Kai Knudsen bl. a.:

Endnu sidder i norske fængsler 40 landssvigere, som alle er dømt til livsvarigt fængsel.

Den store benaadningsstrøm begyndte i 1948, da stortinget havde vedtaget en speciel lov, som sagde, at alle krigsforbrydere, der var blevet idømt mindre end otte aars fængsel, kunde slippe med den halve straffetid.

Iøvrigt har vi, og vi gør det stadig, taget sagerne op enkeltvis og prøvelse og individuel behandling. Jeg kan sige, at en del af dem, der endnu sidder tilbage i fængslerne, vil blive benaadet, for andres vedkommende ligger løsladelsen længere ud i fremtiden.

— Behandles landsforrædere i Norge mildere eller haardere end almindelige kriminelle forbrydere?

Hertil svarer justitsminister Knudsen:

— Det er vanskelig at sammenligne dommene, men stort set tror jeg, at de to grupper faar en nogenlunde ens behandling.

Om benaadningspraksis i Belgien siger justitsminister C. du Bus de Wauraffe:

— Ifølge belgisk lov kan forbrydere benådes, naar de har udstaaet en tredjedel af deres fængselstid. Benaadninger har altsaa juridisk kunnet gives efter dette tidsrum, men denne praksis har vi langt fra altid fulgt, naar det drejede sig om vore quislinge. Forbrydserenes alvorlige konsekvenser og fangernes opførsel har spilt ind i vore overvejelser. Mange krigsforbrydere har maattet udstaa mere end halvdelen af den først tilmaalte straffetid, før benaadning kunde finde sted, fanger med kortere straffe har

get verdifull kunstsamling, fraranet en schweitsiske mæsen, for den latterlige sum av 400 — fire hundre — kroner. Landets inntekter på den slags transaksjoner kunne ellers bli for påfallende i de «aliertes» øyne!

i mange tilfælde maattet sidde hele tiden af, og landssvigere, der ved retten er blevet idømt livsvarigt fængsel, kommer tidligst ud efter 10 aars forløb.

## Heil Rommel

«Det ikke imperialistiske Tyskland er arabernes sanne venn. De tyske offiserer som kommer til Egypt mottas av unge egyptiske nasjonalsosialister med hilsenen «Heil Rommel», de kommer noen år for sent til Cairo og deres innmarsj er ikke så festlig som den egypterne kunne ha beredt dem da slaget sto ved El Alamein — men de kommer allikevel. Og deres venner fra 1948 har ikke sviktet dem. Det felles hat mot England forener dem,» skriver dansk «Information».

Og så føyer vi til, hva Edward Atiyah skriver i «Manchester Guardian»: «Blant de fremste anklager fra Vesten mot dagens Russland er den om den mere eller mindre tvangsartede opprettelse av et satellistsystem langs dets vestre grense. Når Vesten oppretter en militærbase i Egypt mot egyptiske ønsker (selvom det skjer ut fra den oppfatning at denne militærbase er nødvendig for Vestens forsvar i en krig med Russland), er det bare en gradforskjell fra det sovjetiske cordon sanitaire-system, som er påtvunget mange østeuropeiske land. Det svekker i høyeste grad Vesterlandets moralske stilling, som bygger på respekt for nasjonal frihet, noe som russerne ikke representerer. Det er nemlig slik, at dette moralspørsmål er intimt forbundet med den rent praktiske hensyntagen. En militærbase, som Storbritannia må anvende vold for å opprette, er mindre verd enn ingen — den utgjør en fare. Og denne faren begrenses ikke til Egypt, ettervirkningene berører hele Mellemøsten, nettopp det område som denne militærbase skulle forsvare.»

Om forholdene i Holland siger endelig departement-chef L. A. Donker:

Idag sidder 600 tilbage i fængslerne, heraf en tiendedel eller ca 60 tyske.

Af disse 600 er de 150 dømt paa livstid, og for deres vedkommende vil der ikke blive tale om benaadning.

I henhold til vor retslov har en stor del af de nazistiske kollaboratører opnaaet betin-

get benaadning efter udstaaelse af to trediedele af straffen. Men iøvrigt er hver enkelt sag blevet taget op til meget grundig og helt individuel behandling, før frigivelse er blevet tildelt. De, vi endnu har tilbage, er hovedforbrydere, og de af dem, der ikke er fængslet paa livstid, vil have muligheder for straffeeftergivelse efter fornyet undersøgelse af deres forbrydelser i det besatte Holland og deres menneskelige adfærd i fængslerne.

# Lidenskapene må vekkes

I Aftenposten nr. 43 for 26. januar 1945 står der en fotografisk gjengivelse av et avsnitt av direktiver for Londonregjeringens hat-agitasjon. Finn Moe står oppført som forfatteren. Teksten er sålydende:

«Agitasjonen må vekke lidenskapene gjennom sterkt overdrevne fremstillinger. Den må male i sort og hvitt: Motstanderne beskrives med djevleske, tilhengerne med englelige eller heroiske egenskaper.

Ingen nyanser, ingen reservasjoner: massen må hate og elske, fremforalt hate; den må ikke holdes lunken og ubesluttsom. «Her kjemper Gud og Djevelen,» skrev Sven Hedin i sitt berømte «Varselsord» 1914.

Alle de som er med oss er utmerkede, rettenkende, edle mennesker, alle de som vegrer seg ved å følge oss er skurker og banditter. At der skulle være noensomhelst mulighet for at andre motiver enn rent ondskapsfulle skulle få et menneske til å slutte seg til motparten, må agitatorene fortie. Hvis han er rettroende — — —»

Jaja, slik er iallfall praksis blitt etter krigen, så selvom foranstående var et falsum, har karakteristikken sin fulle gyldighet overfor den rettspleien som blomstret opp i Norge etter krigen. Norge står igjen som et ribbet, underernært og avmagret rettssamfund, en underutviklet rettsstat, et synkeferdig vrak.

Men denne politiske linjen ble som kjent stukket ut lenger tilbake i tiden, ved den berømte tiraden om, at Arbeiderpartiet bygger på Marxismen. Dette ble høytidelig bekreftet og gjentatt i Arbeiderbladet i det nummer som kom ut på valgdagen i 1936, hvori refereres to foredrag av sjefredaktøren, holdt dagen før på Youngstorvet. Konklusjonen var: «I morgen skal det borgerlige samfund bæres til graven.» — «Det borgerlige samfund skal dukkes så dypt ned, at det aldri skal komme seg opp til overflaten igjen.» — —

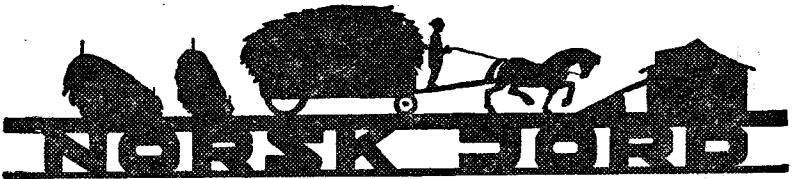
Og enda sier venstre, at det bare vil samarbeide til venstre for venstre. Skal det bety: Tilvenstre for fornuften?

Og tenk så på hva den berømte hedersgjesten sa, da han ble forrådt av sine egne verter og ble jaget ut av landet og like til Meksiko:

«Arbeiderregjeringen har alle en borgerlig regjerings feil, men ingen av dens dyder!»

Parti- og politistaten i Norge er under permanent oppbygning, det kan alle se som vil se. Beredskapslovene er det avgjørende beviset. Landsorganisasjonen har slukt politiet, militære befalingsmenn må også være partimedlemmer. Slik kan man fortsette sirkelen rundt, tendensen og retningen er den samme. Hvem er det nå som tør slå ring om grunnloven og isåne den kjente seiershymnen: Enige og tro til Dovre faller!

Ø. B., jurist og vernepl. løytnant.



## Vellykket årsmøte

### i livskraftig organisasjon

Norsk Jord holdt sitt årsmøte den 26. januar i Oslo med stor deltagelse fra alle kanter av landet. Representantskaps ordfører, Anders Hafskjold ledet møtet, og formannen, Aksel Berger leste årsberetningen og talte om foreningens formål og oppgaver.

De 5 artikler Aksel Berger har skrevet i Folk og Land dekker det syn som ble fremlagt på møtet og som fikk full tilslutning av forsamlingen.

Det ble gjenvalg over hele linjen, og de forskjellige organer består nå av:

#### Styre:

Aksel Berger, Mysen (formann).

Hans Rognerud, Lena, Ø. Toter (nestformann).

Bjarne Braastad, Nes, Hedmark.

Tore Bergstøl, Straumen i Nore.

John Skatvold, Skatval.

K. G. Killingmo, Aurskog.  
Ole Trolsnes, Lørenskog.

#### Representantskap:

Anders Hafskjold, Lier.  
Øistein Utheim, Steinkjer.  
Olav Skjetlein, Heimdal.  
Aksel Skuggevik, Gyl, Nordmøre.

Embret Godtland, Tynset.  
Einar Myki, Løten.  
Arne Thomle, V. Oppland.  
Einar Sigstad, Biri.  
Johan Kase, Rygge.  
Ole Boberg, Berg i Østfold.  
Andreas Gundesø, Skoger.  
M. Moseid, Vigeland i Vest-Agder.

Videre ble det på møtet nedsett følgende spesialutvalg:

1. Skogbruket med bonde Knut Solid, Stavn i Hallingdal, som formann.

2. Korn- og potetproduksjon med bonde Einar Myki, Løten, som formann.

#### In memoriam:

### Frk. Anna Bull

Harstad

Frk. Anna Bull, Seljestad, Harstad er gått bort.

Dette triste budskap kom til venner og kjente 4. januar sistl. Få ante at sykdommen som hadde fått tak i henne hadde slik alvorlig karakter at det skulle gå så raskt mot slutten. Men hun hadde gjort opp sitt bo og var vel forberedt på å møte sin Herre og mester. Og stille gikk hun inn til den store hvile, 63 år gammel.

Anna Bull var fra et solid hjem. Hennes far var den kjente gårdbruker, fisker og høvedsmann Anders Bull, Bukkskinn i Lenvik. Da han sa sjøen farvel solgte han sin eiendom, båt og bruk og kjøpte

3. Husdyrhold, melk- og flekkeproduksjon med bonde Johan Kase, Rygge, som formann.

4. Grønnsaker, hagebruk med bonde Anders Hafskjold, Lier, som formann.

5. Regnskapshold i bondeyrket med regnskapsfører Oskar Tonby, Lørenskog, som formann.

\*

Etter møtet var det en hyggelig fellesmiddag og selskape- lig samvær.

seg eiendom på Seljestad ved Harstad i 1922.

Etter at familien flyttet til Harstad begynte Anna Bull systue og drev den i alle år, inntil sykdommen meldte seg.

Hun var anerkjent som en meget dyktig sydamme og hadde derfor også en stor kundekrets.

Ved siden av dette arbeide var hun ofte å finne i full aktivitet i sin trør, E. Bulls gartneri, ja i sommerhalvåret delte hun gjerne en meget lang arbeidsdag mellom systuen og gartneriet.

For hun likte også å stelle med planter og blomster, ja hun var blomsterelsker par excellence.

Frk. Bull var også sterkt sosialt interessert, særlig var det samfunnets ulykkelige som lå henne varmt på hjertet. Men hun arbeidet i det stille. Offentlighet hørte ikke hjemme i hennes barmhjertighetsgjerning.

Anna Bull kom tidlig med blant oss som fikk føle hatet, hevnen og forfølgelsen, da krigen var slutt.

Også hun fikk en dårlig takk fordi hun forstod sin tid og bare ville det gode. Hennes store og uegenytelige innsats i det sosiale hjelpearbeide under krigen fikk en lurvet påskjønnelse.

Men hun var rakrygget som alltid, og frimodig og intelligent i sint ytringer. Derfor fikk hun også snart igjen den aktelse som tilkommer ethvert hederlig menneske og som ingen attest for «nasjonal holdning» kan medvirke til.

Frk. Bull hadde mange venner i alle kretser. I sitt vakre, gjestfrie hjem som hun hadde sammen med sin bror, gartner E. Bull, stod

dørene alltid åpne og man var alltid velkommen dit.

Selv om hjemmet er intakt, er det vemodig og trist å vite at hun som alltid var den smilende og elskverdige vertinne, ikke lenger står der og byr en velkommen. Vi husker henne i takknemlighet og lyser fred over hennes minne.

—d.



Vi har netopp passert et årskifte. Et helt år er rullet ned i forglemmelsens hav, og vi har nå begynt på et annet årstid. Verdenssituasjonen er i oprør, og ingen aner hva som kan hende i det nye år. Jeg tenker tilbake på to julehelger bak piggråd og med fangevoktere med uniformer og gevær. Ville da sende gjennom vårt blad en hilsen til alle dem jeg var sammen med 1945-47 og håper at alle disse vil etterfølge mit eksempel og nå ved nyår spandere to nye abonnenter.

Valdres, 4. 1. 54.

Eng. Langødegård.

JOAO DAS REGRAS

# En «ny» rett

Autorisert oversettelse for Folk og Land

112

Som man selv vil se, — når den slags hindringer ble lagt i veien for forsvaret, var det lett for anklagerne å fremkomme med den påstand at tyske advokater ikke hadde maktet å svekke beskyldningen for «angrepskrig» og «brudd på traktater» ..

#### VI.

#### «DOMSTOLENS CHARTER»

a) Folkerett med tilbakevirkende kraft?

«Det er blitt sagt at der ikke finnes noen større forbrytelse enn den å bryte freden, og de overfladiske tenkere som har uttalt sine tvil om disse forhandlingens rettslige gyldighet, har i enda høyere grad styrket dette argument... Det er en fundamental oppgave for disse rettsforhandlinger å få fastslått for alle tider at Folkeretten had en iboende kompetanse til å

erklære en krig for forbrytersk og til å gå til aksjon mot dem som hjelper eller tilskynner sine land til å begå den slags forbrytelser».

(Uttalelser av den britiske hovedanklager, Sir Hartley Shawcross, i hans siste innlegg i Nürnberg den 26. 7. 1946. «Daily Telegraph» for 27. 7. 1946).

Før «den Internasjonale Militærdomstol» var kommet sammen for å uttale seg om «krigsforbryterne», fastslo der de obligatoriske former for prosessens førelse, så vel for aktoraten som for forsvaret, tillikemed de i Domstolens charter vedtatte rettsprinsipper. Artiklene i dette charter gikk langt videre enn grensene for prosessens blotte tekniske detaljer, og dette skyldtes de nye rettsregler charteret hadde inneholdt, slik at man uten overdrivelse

kunne tale om en ny lovbok for folkeretten, — en «Lex Nurembergensis».

Ved siden av mange andre nymotens rettsskapelser — de skal bli analysert i detalj senere — består den fundamentale omdannelse av folkeretten (slik den har vært hittil) i det grunnleggende prinsipp som proklameres i charteret, og attpå til med tilbakevirkende kraft, at krigen stigmatiseres som forbrytelse og at de ansvarlige statsmenn i de krigførende land stemples og straffes som forbrytere, såkalte «krigsforbrytere».

Helt fra prosessens begynnelse til de siste innlegg forsøkte de tyske forsvarere å protestere — omenn forgjebes — mot anvendelsen av tilbakevirkende kraft i forbindelse med denne straffeloven, idet de anførte uttalelser av professorer og verdenskjente sakkyndige på folkerettens område. Innleggene til de tyske forsvarere, blant hvilke der fantes fremragende folkerettskyndige som f. eks. professorene Jahrreiss og Kraus, oppnådde ikke annet resultat enn å bli gjort til gjenstand

for kritikk når de — hvilket er et opplagt brudd på de i en rett alminnelige høflighetsformer — ble karakterisert som «superficial thinkers», slik som den ovenfor anførte britiske hovedanklager tillot seg å bemerke.

I nøytrale juristers øyne vil imidlertid ikke dette diktatoriske forbud mot de tyske forsvareres argumenter ha den ringeste logiske verdi med hensyn til de juridiske deduksjoner angående gyldigheten av de nye folkerettsnormer med tilbakevirkende kraft. — Med rette understreket f. eks. Gørings forsvarer, dr. Stahmer, det faktum at Militærdomstolen hverken hadde juridisk eller moralsk rett til å dømme de tiltalte for handlinger som de ikke kjente det minste til, og som heller ikke var straffbare på det tidspunkt de ble begått. Man kunne ikke slik i en fart lage en lov og vente at straffen for brudd på den ville bli betraktet som rettferdig, dersom den tiltalte på det tidspunkt handlingen ble forøvet ikke hadde det ringeste kjennskap til at handlingen senere ville bli be-

traktet som en forbrytelse.

Ved siden herav understreket de tyske forsvarere at under den 2. verdenskrig fantes der enda ikke noen felles, internasjonalt anerkjent standard — utenfor den internasjonale positive retts grenser — i kraft av hvilken et lands lovlige regjering, dets handlinger eller dets interesser kunne straffedømmes.

For en upartisk iakttagelse av den juridiske fremgangsmåte i Nürnberg blir imidlertid den kjensgjerning stående fast, at de tyske forsvarsadvokater ved sin enstemmige protest mot anvendelsen av en lov med tilbakevirkende kraft ønsket å nedlegge en formell protest (så vel av juridiske som prinsipielle grunner) mot et dekretert straffansvar hos et folk og dets regjering og disses suverene rettigheter. Denne protest ble riktignok for øyeblikket uten praktiske resultater. I fremtiden vil man imidlertid komme til å huske denne protesten, for som gud og hvermann vet kan ingen anvendelse av nye ensidige

## Den beste tid!

Den beste tid for rensning er nu. Om våren har det vært å stå i kø eller snu. Noen lærer aldri — gjør du?

SIGBJØRN DAHL - Skien.  
Kjem. renseri.

## Britannia Hotell

DRAMMEN

Inneh. Hans Eggum

## Årsoppgjør

revisjon, bokføring.

Revisor Arne Gausdal.  
Tlf. 33 38 08 — Oslo.

Overrettssakfører

## Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo

Tlf. 42 21 30

## Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 36 99

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54



## Kjøpmenn

Ja, så enkelt er det med RITA, at selv barn taper uten trakt og uten spill og søl.

RITA føres kun i nye tønner à 27,60 og 120 lit. De tjener Dem selv og kunden best ved å føre

RITA i tønner m/ kran.

DEN PRAKTISKE PAKNING SOM IKKE RUSTER.

A.s Desin Tekn. Kjem. Fabrikk, Krokstadelva

### ANONYME INNLEGG.

Redaksjonen mottar stadig innlegg som sendes oss anonymt. Slike innlegg kan vi ikke bruke. Vi må ha oppgitt navn og adresse. En annen ting er at redaksjonen kan beholde sin viten for seg selv, når innsenderne ber om at vi bare skal bruke signatur.

R e d.

### NOE JEG LURER PÅ.

Det ville være interessant om en som er inne i sakene kunne ta seg tid til å redegjøre litt om følgende:

Hvordan var i grunnen de politiske forhold i Tyskland i tyve- og førstningen av tretti-årene? Og hvilke alternativ hadde tyskerne å velge mellom?

Og så dette:

Hvordan var det i Italia?

Og så dette:

Hvem var det egentlig Franco satte på plass og forpurret planene for?

Og til slutt:

Hva var det som gjorde at Quisling møtte slikt hat i Norge?

Det er mange som mener at reisningene i Italia, Tyskland og Spania var en reisning mot kommunismen, — og at disse landene og hele Europa i dag ville hatt kommunistisk styre uten disse reisningene.

— — — Dette må vel være litt for overspent resonnert all den tid at det norske folk i dag fordømmer disse reisningene, og nær stort følge i hele den vestlige verden.

Men det ville være til god rettledning om vi som ikke følger så godt med og som husker dårlig, kunne få en innføring i disse så fjerne spørsmål. Men det er vel ikke så fjerne ting at de ikke kan være gode å ta med i dagens situasjon. For egentlig har vi vel forspillet til det som hender i dag nettopp i disse tyve-årsproblemer og kamper.

Det ville være godt å få klarhet her, for det er vel ingen som ikke har godt av et tilbakeblikk.

—esge—

## Sagmester og bakgutt

ønskes fra slutten febr. Skur 150 kbm. på enkel sirkel. Fra april trenger jeg folk til støpning kjellere og bygging reisverkshus 110 kvm. Videre til lafting liknende hus. Kjøper brukte gode vannledningsrør ¾ til 2 tommer.

Blehr, Nesø Hovedgård,

pr. Slependen,

Telf. Oslo 53 86 76, helst etter kl. 18.

O.r.sakfører

## SOLVEIG STANG

Alm. praksis.

Bokføring. Mangfoldiggjøring (Stensilering).

Konferanse etter avtale.

Tlf. 37 96 26, Bentsebrugt. 16c. oppg. A. II. Oslo.

## U R

I vekkerur, stueur og kaminur fører jeg det beste som kan oppdrives, nemlig

### — Junghans

VEKKERUR

fra kr. 19.— til kr. 32.—

REISEVEKKER

i skinnetui til kr. 54.—

KAMINUR (bordur)

fra kr. 179.— til kr. 331.—

STUEUR

fra kr. 182.— til kr. 280.—

ARMBÅNDSUR

kommer ennå meget uregelmessig, men jeg fører alle de kjente merker — Omega, Tissot, Longines, Cyma, Certina, Revue etc.

Skriv til meg og oppgi prisklasse De ønsker i ur, og jeg skal ta ut ett som De skal bli tilfreds med.

Det er en tillidssak men lesere av denne avisen kan være sikker på reell behandling.

## R. Gjessing

Urmaker  
DRAMMEN

- Husk bladpengene -

rettsnormer skape en ny internasjonal rett.

b) Artikkel 18 i «Domstolens charter»:

«Artikkel 18 i Domstolens charter gir denne rett til å utvise hvilken som helst anklaget eller forsvarer for oppsetsighet, når vedkommende ikke respekterer Domstolens bestemmelser».

(«Reuter» i Nürnberg 5/7-46).

I hvilket som helst sivilisert land har de anklagede og forsvarerne inntil nu hatt rett til fritt og uten hindringer å legge frem for domstolen de argumenter og de dokumentariske bevis som forekom dem nødvendige til oppklaring av sannheten. I dag — i «demokratiet» tidsalder, innskrenker den juridiske «sannhets»undersøkelse i Nürnberg seg til å godkjenne de diskusjonstemaer som Militærdomstolen i følge sitt charter tillater, idet Domstolens president, Lord Justice Lawrence, gjør utstrakt bruk av sin «rett» til å nekte de tiltalte eller forsvarerne ordet, dersom diskusjonen om et bestemt emne begynner å vise seg ubekvem for aktorats «nye rettsmeto-

der». De juridiske krumspring som er knesatt i charterets artikkel 18 er av et slikt omfang at de nødvendigvis må reserveres en fremtidig kritikk, en særlig og detaljert sådan.

c) Artikkel 8 i «Domstolens charter»:

«Den ting at en tiltalt forsvarer seg med at han handlet iflg. sin regjering eller en overordnets ordre fritar ham ikke for ansvar, men vil kunne tas hensyn til ved straffutmålingen, dersom Domstolen finner at rettferdigheten tilsier det».

Når anvendelsen av en straffelov, laget ad hoc, med tilbakevirkende kraft og i forbindelse dermed de diktatoriske restriksjoner som ble pålagt forsvarer fremkaller en skarp kritikk hos enhver kjenner av folkeretten av «den gamle skole» overfor «Lex Nurembergensis», må det nye rettsprinsippet som inneholdes i artikkel 8 i «charteret» nødvendigvis fremkalle en utrolig overraskelse, for ikke å si et medlidende smil hos alle rettskyndige, hvor tilbakeliggende (Moskva ville si:

reaksjonære) de enn er. Med virkelig rettskyndige mener vi folk som har studert jus på basis av f. eks. romerretten, Code Napoléon eller Haagkonvensjonene. Saken er nemlig den at innholdet i denne artikkelen i virkeligheten betyr at alle, fra regjeringssjefen til den laveste funksjonær, fra feltmarskalken til rekrutten, — ja, hele folket kan gjøres ansvarlig for de plikter de har oppfylt i henhold til ordrer fra overordnede. I følge den oppfatning som gjelder med hensyn til forbrytelser hos Domstolen i Nürnberg, kan et helt land straffes som «krigsforbryter».

I betraktning av at de «nye rettsprinsipper» i Nürnbergcharteret — slik som ovenfor fremstilt — hadde banet veien for det fullstendige forgodtbefinnende (noe som selvsagt var tilsiktet og utgjorde en integrerende del av denne «rett»), er det ikke å forbauses over at de sjofleste og mest motbydelige bakvaskelser ble spydd ut over de anklagede som var blitt dømt til taushet.

Allerede før prosessens be-

gynnelse hadde anklagerne i Nürnberg øyensynlig med oppmerksomhet lest den kjente boken «Falsehood in Wartime» (London 1928) av Lord Ponsonby. Boken handler om bevisste, propagandistiske løgner om begåtte grusomheter i den første verdenskrig.

Det er riktignok at denne gang manglet de enda kjente propaganda-slagord fra de «gode, gamle dager», — de var blitt noe slitte i kantene ved flittig bruk. Vi sikter bl. a. til slagordene om «de belgiske barn med de avhugne hender» og «de korsfestede røde-kors-søstre»...

Til gjengjeld ble der imidlertid disket opp med et overflødig antall substitutter, — fra damevesker og hansker til lampeskjermer som skulle være laget av menneskehud...

Under rettsforhandlingene i Nürnberg ble der riktig nok et par ganger hentydet til noe som i den første verdenskrig ble flittig kolportert fra land til land, — nemlig «nyheten» om såpefabrikken av menneskeknokler og beretningen om at «hunnerne» («The Huns») brukte likfett til å

smøre sine våpen med... Men rettens medlemmer var ikke riktig med på notene her. Tli gjengjeld betrodde den britiske generaladvokat, Sir Hartley Shawcross, oss at de «perverse naziene» hadde «brukt menneskehår som stopp i sine luksusmøbler, og hadde utviklet denne virksomhet til en veritabel industri»...

Lord Ponsonby's sensasjonelle bok utkom i London i 1928, — d.v.s. 10 år etter avslutningen av den første verdenskrig. Det vil muligens bli betraktet som en mangel på beskjedenhet fra vår side når vi i dag — i egenskap av nøytrale — uttrykker håp om at det nu, i atomtidsalderen, muligens vil greie seg med 5 år etter avslutningen av den 2. verdenskrig for å stille i gapestokken — i en bok av lignende art som Ponsonby's avslørende «Falsehood in Wartime» — de bedervede produkter til en forløyvet og hatefull propaganda for å hisse folk og land opp mot hverandre?

Fortsetter i neste nr.

Fra Morgenbladets papirkurv

# Forgjeves aktivitet

Av Brigt Hope

«Forgjeves aktivitet» setter «Morgenbladet» over en artikkel i sitt nr. for 21 desember. Etter å ha lest denne, som vel skulle være en utredning og grunngeving av overskriften, finner jeg å måtte sette et stort spørretegn ved den. Noe overtydende bevis for at den aktivitet som blir omtalt, vil være forgjeves kan jeg ikke finne.

Aktiviteten som der skrives om, gjelder arbeidet for å få dommen over alle medlemmer av NS for landssvik bedømt av et utenlandsk rettsinstitutt, et svensk. Dette finner «M.bl.» i høyeste grad urimelig.

Dette må en selvsagt være enig i når det gjelder rettssaker i alminnelighet. Da er det heller ikke, såvidt jeg vet, noen som har funnet på at dommen bør innankes for noen utenlandsk rett. Men vårt rettsoppgjør med NS er da noe enestående, noe som der aldri har vært tale om før.

Det særegne ved det er da også at der har vært og ennå er i vårt land en dyptgående, uenighet om dommen over N. S. Juristene skulle jo være de mest sakkyndige på et sådant område, men det var såvisst ikke alle som fant det lovlig og rett å stemple alle NS som landsforrædere og la alle andre gå fri. Den som i alminnelighet blir regnet som dyktigst av alle våre jurister, var professor Jon Skeie.

I brosjyren «Landssvik» påviser denne mann at hele det nye lovmakeri var overflødig og unødvendig. I vår tidligere lovgiving: Grunnloven, straffeloven, krigsloven hadde vi regler også for krigstider. Da de nye regler for en stor del sto i motsetning til de gamle som ikke var opphevet, måtte den nye lov betegnes som «en ulovlig lov». Vi har aldri i vår historie hatt en sådan rettløshet.»

At man skulle gå så hardt fram også mot de fredelige og passive i NS, det gikk for vidt, syntes mange. Det var ikke rette måten å behandle dem på hvis en ville ha dem til gode nordmenn. Der burde vises måtehold, forsoning, kristelig kjærlighet. Det ville man kommet lengst med.

Det var på nippet at denne forsonlige retning skulle få

overtaket. Hvis to menn i høyesterett hadde stemt annerledes enn de gjorde hadde det skjedd. Da saken var foreder, stemte 7 for at også passive medlemskap i NS var straffbart, 4 imot. Der var altså ikke 2/3 flertall for den strenge dom, hvad der ellers ofte er regel ved rettssaker. For felles økonomisk ansvar voterte 8 mot 3, altså et ganske stort mindretall.

Om høyesteretts holdning talte og skrev den særdeles vel utrustede høyesterettsadvokat Gerhard Holm følgende:

«Jeg har alltid næret en dyp ærbødighet for Høyesterett, men jeg kan ikke få inn i mitt hode at den flertallsavgjørelse vi her taler om kan være riktig. Jeg vet naturligvis ikke hvor fyldig prosedyren har vært på dette punkt, men når jeg anvender avgjørelsen på de mange NS medlemmer so mjeg har fått kjennskap til i løpet av de siste måneder, så steiler min rettsfølelse, og jeg kan ikke jage bort den tanke at 4½ års suspensjon for enkelte virkelystne dommere ikke har vært egnet til å styrke deres objektivitet, selv om det gjelder så utmerkede menn som dem vi nå har i Høyesterett.»

Også fra militært hold kom protest mot svimerket, landssvikere, på alle NS medlemmer og den harde straff som ble idømt. «Ein juridisk kjempebommert. Den reine galskap,» skrev major Einar Sagen. En minnes det gamle ord av Aksel Oxenstjerna: — «Vet du ikke med hvor lite vett folkene styres, sønnen min?»

Her kan også minnes om den kritiske holdning som vårt lands gløggeste hode, Johan Scharffenberg har inntatt til rettsoppgjøret. Han avslo den nasjonalbelønning som ble stilt ham i utsikt. Ville ikke på noen måte være bunnet.

Mens alle i NS ble dømt og straffet og det strengt, slapp de mange, mange tusen som arbeidet for tyskerne på bestigninger, ubåthavner m. m. fri for enhver påtale.

Dommen over NS hviler på den forutsetning at Norge var

# Historiens vindeltrapp

Dagbladet har bragt til torgs en del opplysninger om Bernadottenes unionspolitikk — spesielt om Oscar den annens animositet mot Norge — og er i den anledning blitt angrepet fra konservativt norsk hold.

Som svar på disse angrep anfører Dagbladet redaksjonelt den 12. januar at historien nok kan romme ting som samtiden ikke får noe nyss om og at oppfatningen kan bli en ganske annen enn den tilvante når først de faktiske hendelser bringes for dagen.

I samme anledning siterer avisen hva professor Folke Lindberg skrev i Dagens Nyheter (Stockholm) dengang da professoren selv var inne på Bernadottenes personlige politikk:

«— Men disse ting er i hele den underdanige, korrekte presse fortidd eller forgylt. Det som er kommet fram i den siste tiden viser at en viktig del av vår senere offisielle historie er falsk og at en betydelig del av opinionsorganene holder fast ved denne falskheten. Dermed er også klarlagt at historieskrivning uten frykt og ærbødighet er nødvendig. Arkivene bør åpnes for forskerne i langt høyere grad enn hittil. Forskerne skal ikke være statsmaktens og tradisjonens kurtisører.»

Gir ikke dette sitatet Dagbladet visse idéassosiasjoner? F. eks. med hensyn til etterkrigsoppgjøret i Norge? Og får ikke Dagbladet en nokså flau smak i munnen når det erindrer seg i hvilken grad det selv gjennom de seneste otte og et halvt år har vært «statsmaktens og tradisjonens kurtisør»?

Mener Dagbladet virkelig at det skal lykkes en falsk og servil presse for alltid å gjemme bort den største rettsskandale i Norge bak segl og sju låser?

Vi tror det ikke.

H. N. H.

i krig med Tyskland også etter 10. mai 1940, og at også alle i NS visste det. Dommen over dem gikk ut fra det, selv om de aldri så sterkt hevdet at de trodde at krigen fra den dag opphørte og gikk over til okkupasjon.

Der er mange også utenfor NS krets som også mener det samme. Og når vi her i landet ikke kan bli enige, da er det ikke så dumt å spørre kyndige folk i et annet land hva de mener derom.

«Forgjeves aktivitet» kaller «Morgenbladet» arbeidet for å få dommen over NS prøvet av utenlandske sakkyndige.

Der er en annen aktivitet som jeg for min del vil karakterisere som forgjeves.

Der er en annen aktivitet som jeg for min del anser for å være langt mer håpløs. Det er strevet med å forpurre historiens dom over rettsoppgjøret vårt. Den vil ikke kunne unngås. Alle forsøk på å unngå den vil være forgjeves.

Brigt Hope.

Denne artikkel er returnert av Morgenbladet som anfører at . . . «det neppe tror det nytter å fortsette diskusjonen om dette i våre spalter. Morgenbladet har gitt uttrykk for

## En indre krise

(Forts. fra s. 1.)

annen verdenskrig. Dette folk som mot sin vilje ble tvunget ut i en ny koalisjonskrig, denne gang for å «dø for Danzig», hadde kapitulert før kapitulasjonen. Den som heroisk lovpriste «motstandsbevegelsen» var, når man unntar de gaullistiske frasemakere, ikke stort annet enn et veldig forbryterforbund — det var ikke gjennom våpenseirer, men gjennom hemmelige mord, justismord og av ulovlige utrenskingsdomstoler legaliserte hevnakter, at disse såkalte frihetskjemper ga sine bidrag til Frankrikes «befrielse». Til dette moralske sammenbrudd under krigen kom dermed rettssamfunnets sammenbrudd i de første etterkrigsårene. Følgene viser seg idag i en moralsk holdningsløshet, som kanskje kan sies å være et pevert uttrykk for den individuelle uavhengighetsdrift, som påstås å være noe typisk fransk. Det er et fransk kjennetegn, hevder

sin oppfatning, og etter hva vi forstår deles den av den overveiende del av landets befolkning.»

New York Times Pariserkorrespondent, et enhver bør dømme selv, uavhengig av hva det moderne samfunnsmaskineri krever av en medborger. Heri finner han forklaringen på at Frankrike oppviser flere skattesnytere enn noe annet land, ja at man til og med kan tvile på om det finnes noen virkelig fransk fedrelandskjærlighet. Franskmenne kjenner seg ikke hjemme i de politiserende syndikaters Frankrike. I den utstrekning han er tilbøyelig til å underordne seg et allmektig politisk system er det i Moskva og ikke i Paris han hører hjemme. Finnes det noen innstilling som forener alle franskmenn i dag, så er det den at man bør benytte alle muligheter som bys til å smyge unna sine forpliktelser mot et samfund, til hvilket man har tapt troen, håpet og kjærligheten. — Slik går det med et folk som har vunnet to verdenskriger, men har tapt sin sjel. —

Dette er harde ord, men ser man nøkternt på forholdene, så har Frankrike materielt sett hatt en blomstringstid etter den annen verdenskrig. Selv barneantallet er øket med en million på tre år. Resurserne finnes, verktøyet også og arbeidskraft mangler ikke til tross for at man ikke lenger kan som i de første etterkrigsår utnytte millioner av tyske krigsfanger, som ble «utlånt» av amerikanerne for gjennom slavearbeid å bidra til den krigsskadeerstatning som ble tatt fra det utbombede og sønderslitte Tyskland. Ennå så sent som i 1947 var 440 000 tyske krigsfanger i arbeid i Frankrike, derav 200 000 i jordbruket og 55 000 i kullgrubene. Og gjennom sin utnyttelse av Saar kunne det franske næringsliv suge til seg ytterligere livskraft.

## FOLK OG LAND

Utkommer i Oslo

Redaksjon: Postboks 1407, Oslo  
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5,  
Oslo — Telefon 37 76 96

Løssalgpris: 40 øre

Abonnementspriser:

Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår

Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,

kr. 10 pr. halvår

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,

kr. 12 pr. halvår

I nøytralt omslag kr. 30,— pr. år

kr. 15,— pr. halvår

Annonsepris: 32 øre pr. millimeter  
over en spalte

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo.